

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

RIDDARHUSET. — FOTO. G. HEURLIN, STOCKHOLM.

21:STA ÅRG.

DEN 8 FEBRUARI 1920

N:O 19

W. Jager, Sjöbo.

Kliche: Axel Silfbergström.

Nils Persson.

NILS PERSONNE.

TILL PORTRÄTTET Å FÖREGÅENDE SIDA.

Släkten Personne är av vallonskt ursprung, den påstås ha inflyttat till Sverige redan på 1640-talet och en notis ur släktkrönikan visar, att en medlem av familjen jämte sin hustru år 1695 av pastorn i Forsmarks församling omvändes från kalvinismen. Vilken frändskap denne hade med nu levande ättlingar är obekant, deras härstamning kan man endast följa till juveleraren Frans Personne † 1749 och hans hustru Sofia Elisabeth Zellbell, dotter till hovmusikern Ferdinand Zellbell. Kanske var det denna förbindelse, som i släktens blod införde ett konstnärligt element. En personhistorisk forskare drager måhända även slutsatser rörande släktarvet från den juvelerareyrket åtföljande känslan för formens skönhet och från det sirliga intresse för sällskapslivets stil, som kan ha utmärkt prinsessan Sofia Albertinas handsekreterare, hovkamreraren Johan Magnus Personne, fader till den Stockholmske sidenkramhandlanden Nils Edward Personne, † 1856, i vars äktenskap sonen med samma namn föddes den 15 januari 1850.

Det är alltså nyss sjuttio år förlutna, sedan den berömda skådespelaren först upplät sin stämma utan aning om hur ofta dess humoristiska tonlägen i framtiden skulle framkalla vad man brukar nämna högtider av skratt.

Humorn och de vittra intressena framträdde klart hos Nils Personne redan i Uppsala, där han blev glad student av Stockholms nation 1869 och 1870 med prillan vann entré till fru Justitias förgård. Han lekte dock inte länge blindbock hos gudinnan med de förbundna ögonen utan följde på en friare bana den pigögda Thalia, som han sedan blivit trogen.

Liksom Danmarks store komiker, Kristian Mantzius, upptäckte Personne inom studentlivets amatörteater de anlag, som småningom blevo honom övermäktiga. Han spelade inte bara på nationsscenen, han skrev också egna "spex". Snart sagt klassiskt i Uppsala-annalerna är "Roms brand eller Nero i katakomberna". Jag har inte kunnat kontrollera titeln och beklagar, att den tryckta upplagan, som finnes bland det illustra sällskapet O. B:s skrifter, är så svåråtkomlig.

Personnes verkliga debut på scenen ägde rum på Dramatiska teatern 1876 som Robert Savary i "Perrichons resa" — den första uppgiften bland hans omkring trehundrafemtio roller. Det blev kampår för honom att börja med; kritiken var envis i att påstå honom imitera kända storheter, framför allt Hedin och Almlöv. Omdömena voro stundom ytterst fräna, som t. ex. när sent nog "Dagens krönika" bröt staven över honom för Bellac i Paillerons "Sällskap där man har tråkigt." Men skådespelaren fortsatte med oförtruten energi; det är egendomligt se, hur uttalandena småningom mildras till överseende, förvandlas till aktning och stegras till beundran. Vilket ambitiöst arbete och självkritiskt studium måste icke ha legat bakom rollerna och hur utvecklade han icke efter hand sin, tydligen i förstone något trevande, komik till säft, sprudlande scenisk humor.

Med osvikligt träffsäker realism gestaltar Personne sina roller, han kan vara brett gemytlig och han kan framställa den bornerade enfalden i hela dess skala

från borgerlig stupiditet till förnämt imbecill inbilskhet. Hans satir drabbar vasst, och på samma gång är hans komik befriande. Denna Molière- och Holbergstolkare par préférence chargerar icke, han håller alltid sina figurer inom den ram, stil och takt förskrivna, han behärskar sina uttrycksmedel med teknisk överlägsenhet; man anar detta som ett nästan omedvetet stöd under framställningens lugna naturlighet. Varje gestalt får konstens insegel.

Men det är icke endast den klassiska komikens uppgifter — Malvolio, Scapin, Figaro m. fl. — Personne virtuost behärskar; han har ett långt vidare område för sin förmåga; det märkligaste exemplet härför är hans Cyrano de Bergerac. Cocquelin kreerade rollen, men Personne stod honom icke efter.

Som regissör har Nils Personne nedlagt stora förtjänster och som chef för Dramatiska teatern under en följd av år fick han uppbära icke endast ros utan också det klander, som tyckes ofrånkomligt med den beställningen. Hans verksamhet vid Dramatiska teaterns elevskola och Musikkonservatoriets operaskola har förvärvat honom mycken erkännans tacksamhet och från sina många utländska studieresor har han hemfört nya erfarenheter av betydelse för vår scenkultur.

Bland de arbeten, han från trycket utgivit, minns allmänheten i första hand hans svenska teaterhistoria. I viss mån ett förstadium till denna — ehuru för sig oberoende — infattas i den 1897 utgivna "Tonkonstnärer och sceniska artister".

Som teaterhistorisk författare har Personne vid många tillfällen jämförts med Danmarks Carl Mantzius. Detta har sitt berättigande särdeles i frågan om stilens pregnans, men Personne specialiserar sin uppgift mera. Med minutiös noggrannhet och intresse för minsta belysande detalj har han genomforskat och bearbetat det vittomfattande och ofta på oväntade håll i dagsländerpublikationer gömda stoffet. Man hör den spirituelle skådespelare-föreläsarens egen stämma i berättaretonen och han äger en aldrig sinande uppfinningsrikedom, när det gäller att genom träffande anekdoter icke bara krydda framställningen utan också karaktärisera scenföreteelser, diktare- och teatergestalter inom deras respektive tidsåldrar.

En boksynt finsmakare, som njuter formens slipning och ordvalets konstnärliga valörer, har Personne utfört en mängd dramatiska översättningar av utländska mästares verk. Från hans hand härstamma också graciösa sonetter.

För teaterns liv och utveckling finnas emellertid även praktiska och krävande värv på sidan om konstutövningen. Även i dylika fall hör Personne till de mångbetrodde. Endast i förbigående må sålunda framhållas hans insats inom Teaterhistoriska samfundet, Svenska teaterförbundet och Teaterartisternas pensionsföreningar.

En betydelsefull managärning ligger alltså bakom Nils Personne, men när man ser hans livlighet och gnistrande sceniska intellect glädes man åt allt vad han även har att ge.

Einar Smith.

Efter fotograf.

SKIDKURS I LUDVIKA FÖR FOLKSKOLLÄRARE OCH LÄRAFÄMMOR DEN 2—10 JANUARI.

Fr. v. KAPTEN V. VON FEILITZEN, skidkursens ledare, rektor C. Svedelius, sv. skiddelegationens ordförande, notarien C. Nordenstam, delegationens sekreterare. — Efter fotograf.

En skidåkningskurs för folkskollärare och folkskolläraryrinnor har varit anordnad i Ludvika under tiden 2—10 januari. Kursen, som stått under ledning av kapten V. von Feilitzen, har omfattat övningar, vilka avsett dels att bibringa personlig färdighet dels förmåga att meddela andra kunskap i skidåkning särskilt med hänsyn till skolungdomen. Tack vare den rådande vackra väderleken, de utmärkta snöförhållanden och den i trakten av Ludvika synnerligen lämpliga skidterrängen har kursen, vilken räknat 50 manliga och 40 kvinnliga deltagare, lämnat det bästa resultat.

Även i Bollnäs och Växiö hava liknande kurser varit anordnade.

*

Efter porträtt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

MR. MERLOZ.
Stockholms Kvinnliga Fäktklubbns nye instruktör.

Text å sid. 299.

Även i föreningen "Rädda barnens" verksamhet, som dock alltsedan sin första tillblivelse mötts av så enastående sympati och hjälpsamhet från allmänhetens sida, torde "Linnesöndagen" den 25 januari, till vilken förlätningsinnan Anna Lenah Elgström tagit initiativet, kunna betecknas som en bemärkelsedag i det svenska hjälparbetet för de sjuka och frysende små i de nödlidande länderna. Föregångaren av en utomordentlig agitation hade medvetandet av denna dags betydelse som offerdag till den grad ingått i det allmänna medvetandet att det näppeligen torde ha funnits ett enda hem i huvudstaden och på de andra platser runt om i landet där linneinsamling denna eller någon

Pressfoto.

Kliché: Bengt Silfverparre.

FÖRENINGEN RÄDDA BARNENS LINNEINSAMLING I STOCKHOLM DEN 25 JANUARI.

följande dag var anordnad, där man icke var beredd att på ett eller annat sätt lämna ett bidrag till det behjärtansvärda ändamålet. Enbart i Stockholm lämnade insamlingen ett resultat av cirka 250,000 paket de flesta innehållande linne i ypperligaste skick och den samtidigt pågående insamlingen av pengar till medicin tillförde likaledes Föreningen ett oamat storartat resultat, enbart bössinsamlingen inom Stockholm under söndagen inbringade 6,140 kronor och därförutom insändes direkt till Föreningen för ändamålet tiotusentals kronor. Den första sänöningen linne och medicin avgår från Sverige redan den 4 februari med Rödkorståget till Wien därifrån de transporteras vidare till Budapest, där nöden på sjukhusen som bekant är alldeles fruktansvärd. Även de mest hemsökta sjukhusen i Tyskland samt de ryska flyktingarna i Estland komma att få sin del av de såtunda hopsamlade medlen.

BLIV MEDARBETARE
- I HVAR 8 DAG. -

MÄRKLIG URPREMIÄR I GÖTEBORG.

URPREMIÄR AV NOBELPRISTAGAREN RABINDRANATH TAGORES "POSTKONTORET" Å LORENSBERGSTEATERN I GÖTEBORG. *T. v. Scen ur första akten: Fröken Dora Söderberg (Amal) och herr Wilhelm Berndtsson (Madhav). T. h. Slutscen: Fröken Dora Söderberg (Amal), herrar Wilhelm Berndtsson (Madhav), Georg Blickingberg (Riksdoktorn) och Gabriel Alw (Gamlefar). — Fotos Allard, Gbg.*

En för Sverige märkligare teaternyhet hade onsdagen den 28 januari premiär å Lorensbergsteatern i Göteborg då den indiske diktaren *Rabindranath Tagore* för första gången i och med sin 2-aktare "Postkontoret" uppfördes å svensk scen. Tagores namn blev, såsom man erinrar, introducerat i vårt land i samband med det litterära Nobelprisets utdelning 1913 då nämndens val föll på den, om man undantager England, för Europa så gott som okända diktaren och religionsfilosofen vid Ganges stränder. Efter denna utmärkelse ha ett större antal av Tagores verk införlivats med vår översättningslitteratur och han torde i närvarande stund vara allmänt känd, även om det för oss oändligt främmande i österländsk livsyn aldrig gjort honom i vanlig mening populär. Ättling av en förnäm släkt av vise, av filosofer, konstnärer och religions-svärmare och liksom sin fader, den upphöjde idealisten och sanningssökaren, inriktad på kontemplativt tänkande, tillhör han det fåtal läsare, för vilka sjäslivets mysterier förblir den högsta verklighet.

Häruv framgår att ett sceniskt verk av Tagore icke kan väntas vara ett drama i europeiskt mönster med huvudvikten lagd på handlingen. Postkontoret är snarast en i symbolisk form berättad saga om människosjälens längtan efter det drömda och okända. Men vilken underbar och i våra innersta angelägenheter ingripande saga är den icke! Den sjuke gossen, som sitter vid sitt

fönster och längtar ut i världen, hans slutliga högsta önskan att genom postkontoret mitt emot få ett brev från konungen och budet som i dödsögonblicket även kommer, men då från konungen över alla — allt detta är endast de konkreta linjerna för Tagores sublima oändlighetstankar. En europeé skulle knappast kunna skriva ett stycke sådant som Postkontoret. Därtill fordras Österlandets ro, årtusendens ända till den yttersta enkelhet förfinade kultur, världsfrånvändheten, barnasinnnet, — umgänget med stjärnhimlen, tystnaden och Gud.

Lorensbergsteaterns framförande av det betagande verket röjde ett pietetsfullt tillvaratagande av dess poetiska skönhet och torde för regissören, herr Knut Ström bli en avgjord och välförtjänt seger. Fröken *Dora Söderbergs* framställning av den sjuke gossen Amal ägde många förtjusande moment, som nästan totalt försonade att gestalten rent plastiskt ej var fullt illusorisk. Bland övriga medspelare må framhållas hr *Gabriel Alws* ypperliga Gamlefar, hr *Georg Blickingbergs* riksläkare, hr *Wilhelm Berndtssons* bekymrade Iosterfar samt hr *Gösta Cederlunds* skrävlände byförrman. Samspelet var i övrigt på alla händer synnerligen gott. Över huvud beredde det en stor njutning att i vår av tusen strider sönderslitna tid träffas av en ton så upphöjd och ren som den ljuder ur den berömda indiske diktarens fromma och kärleksfulla själ.

Foto. Allard, Gbg.

Klitch: Ernst Sjöbergparra.

SCHACK-STORMÄSTARE I GÖTEBORG. *Fr. v.: Bogoljubow och Rubinstein.*

I Göteborg pågår f. n. det sista skedet i den intressanta och säkerligen över hela schackvärlden med stor spänning följda tvekampen mellan schackstormästarna polacken *Rubinstein* och ryssen *Bogoljubow*.

Även för mästarne själva är utgången av betydelse. Båda höra ju till dessa schackspelets vandrare riddare, som draga land och riken kring. Rubinstein, 39 år gammal och bördig från Warschau, segervinnare i en mängd turneringar, har hittills ansetts i spelstyrka komma världsmästaren närmast, och han har för den skull kunnat sätta sina pretentioner ganska högt. Det gäller för honom nu att hävda denna sin position. Bogoljubow, 29 år gammal och bördig från Kiew, är däremot en uppgående stjärna. Han deltog 1914 i den internationella mästareturneringen i Mannheim, och man hade just spelat den 11:te ronden, då den tyska mobiliseringsordern utkom, och turneringen måste avbrytas. Han blev då jämte sin berömda landsman Aljéchin och ett par olyckskamrater till internerad i Trieburg där han fick stanna i fyra långa år. Schackspelet blev därjämte ryssarnas förnämsta förströelse, och Bogoljubow fick sålunda en god utbildning. Sina sporrar förtjänade han i den förra året anordnade fyrmästareturneringen i Berlin, då han i tävlan med Spielmann, Reti och Selesnieff hemförde segern. Därmed var också tävningen kastad, och Bogoljubow beslöt att

Forts. å sid. 303.

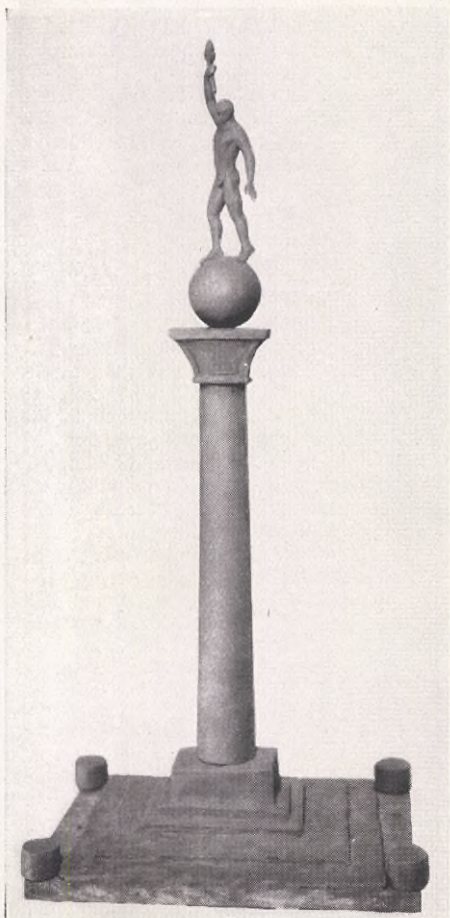

Foto. Allardt, Göteborg.

Presfoto.

*Gillas
Allardt*

DEN GODKÄNDA SKISSEN TILL DE NYA 5-KRONORNA, nu under prägling.
Text å sid. 303.

T. v.:
TVÅ FÖRSLAG TILL MONUMENT vilka visa stor likhet med varandra utan att de två konstnärerna haft någon som helst kännedom om varandras arbete i fråga.
T. v. FRÖKEN SIGRID FRIDBERGS FÖRSLAG till monument för Järntorget i Göteborg; *t. h.* HERR RAGNAR GELLERSTEDTS FÖRSLAG till fredsmonument i Stockholm.
Text å sid 303.

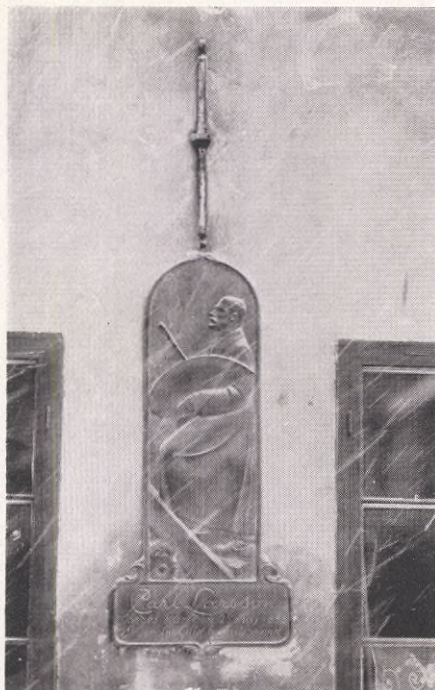

Foto. Norberg, Stockholm.

Klitché: *Bengt Silfversparre.*

T v.: MINNESTAVLA Å CARL LARSSONS FÖDELSEHUS, Prästgatan n:r 78 i Stockholm, avtäckd d. 28 jan
T h.: MINNESTAVLANS AVTÄCKNING: Prins Eugen och tavlans konstnär bildhugaren Carl Hultström

På det gamla hus Prästgatan 78, där Carl Larsson föddes, har på initiativ och bekostnad av Stockholmsgillet, som på detta sätt velat hugfästa minnet av Carl Larsson, uppsatts en minnestavla av brons, vilken den 28 januari fick sin högtidliga avtäckning i närvaro av kronprinsen, prins Eugen och en mängd andra inbjudna. Minnestavlans, som bär inskriptionen: "Carl Larsson föddes här den 28 maj 1853. Stockholmsgillet hugfäste minnet", är modellerad av skulptören Carl Hultström och gjuten vid Herman Bergmans konstgjuteri.

Foto. Norberg, Stockholm.

En minnesutställning efter den nyligen i unga år borttryckte målaren *Gösta Sandels* öppnades d. 21 januari å Göteborgs museum, där ej mindre än fyra salar ställts till förfogande för den över ett par hundratals dukar omfattande kollektionen, målningar, akvareller, teckningar och litografier. I och med Sandels bortgång drabbades den revolutionära konstfalsalangen i vårt land av sin första kännbara förlust, och utställningen av hans kvarlämnade och i anseende till hans ungdom rika produktion får även närmast tycke av ett efterlämnat testamente till den riktning han tillhörde. Han föll innan denna riktning ännu skönjt sitt mål, och sannolikt innan hans egen förmåga nått sin högsta mognad och besinning inför sina syften. Inom sin krets ansågs Sandels som den största koloristiska begåvningen, utmärkt för mindre ytterlighet i form och färg än de representanter för den moderna målar-konsten tanken vanligen fal-

Efter porträt.

GÖSTA SANDELS.

Den sistlidna är bortgångne unge målaren, en av de allra mest lovande av våra yngre konstnärer.

liga och osjälviska sökandets förbud till en kommande klarare formulering.

Sandels var endast 33 år när han borttrycktes av döden. Född i Göteborg år 1887, förlöt hans första barndom i Norge. Vid en senare överflyttning till Stockholm studerade han där vid olika konstskolor för att därpå vid 19 års ålder ge sig ut till Paris. Bärarne av namnen Matisse, van Gogh, Gauguin och Cézanne hade redan då givit kraftiga impulser åt alla kulturländers konst, och man skönjer här och där påverkan av dem även i Sandels dukar. Efter periodiska uppehåll i utlandet gällde den unge konstnärens sista studieresa våren 1919 Spanien, där han på ön Mallorca stod mitt i brinnande arbete med nya verk, då en elekartad tyfoidfieber plötsligt ändade hans liv och satte den oblidliga sista punkten för hans ännu ofullbordade konstnärsgärning.

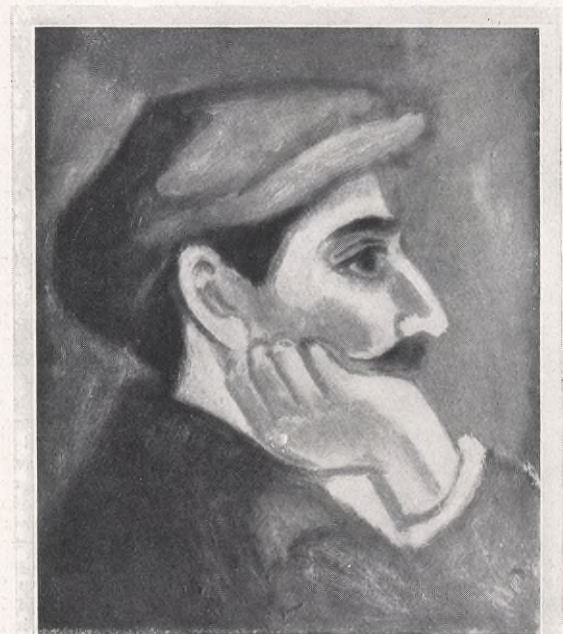

KONVALESCENT.

Målad 1918. Tillhörig fru Elaine Sandels. Efter porträt.

ler på. En anmärkningsvärd homogenitet vilar även över hans kvarlämnade alster — man skönjer överallt en kraftig palett med friska och djupa färger och ett synsinne, som i stort och smått behållit sin egenart. Också blottar sig en allvarlig och medveten strävan att på ny grund: avlägsnandet av allt berättande innehåll nå den festivitets i färg, som blivit en av de förnämsta, men även mest omstridda punkterna på den nya konstens program. Hur vitt densamma på sina nya banor skall kunna driva konstens eviga ändamål igenom är ännu för tidigt att döma om, då allt som nu synes endast torde vara sökandets, och när det gäller en som Sandels, det allvar-

I förhållande till sin höga ålder som kulturland äger Sverige ännu få offentliga och privata byggnader, där arkitekturen i samförstånd med konsten åstadkommit ett värdefullt och intresseväckande helt. En senare tid har fått ögonen öppna för denna brist och söker numera genom en överallt skönjbar anslutning till de konstnärliga förmågorna arbeta på våra städers förskönande. Ett led i denna glädjande utveckling utgör Sjöförsäkringsbolaget Atlanticas hus i Göteborg, vars utsmyckning vid nyligen skedd ombyggnad lagts i händerna på den framstående skulptrisen fröken *Sigrid Fridman*. Valet hade näppeligen kunnat träf-

Efter porträt.

Kliché: Bengt Silfverparre.

FRANSK ARBETARE.

fas bättre. Under hela sin utbildning i Paris inriktade sig på arkitektonisk och dekorativ skulptur besatt den unga, genom åtskilliga utställningar här i Sverige uppmärksammade konstnärinnan alla förutsättningar att rent tekniskt kunna lösa sin uppgift. Men det har även skett med mer än vanlig stilkänsla och fantasi. De tre relieferna å husets fasad, det starkt stiliserade skeppet och de båda flygfiskarna ge en frisk och ypperlig stämning av gammalt finanshus i en sjöfartstad. Stilen, stämningen och formers säkerhet ha bibehållits i den senast fullbordade och å Ny Konst i Göteborg utställda Atlanticaskulpturen:

BILDHUGGARINNAN FRÖKEN SIGRID FRIDMAN,
Fotos. Atlavil, Gbg.

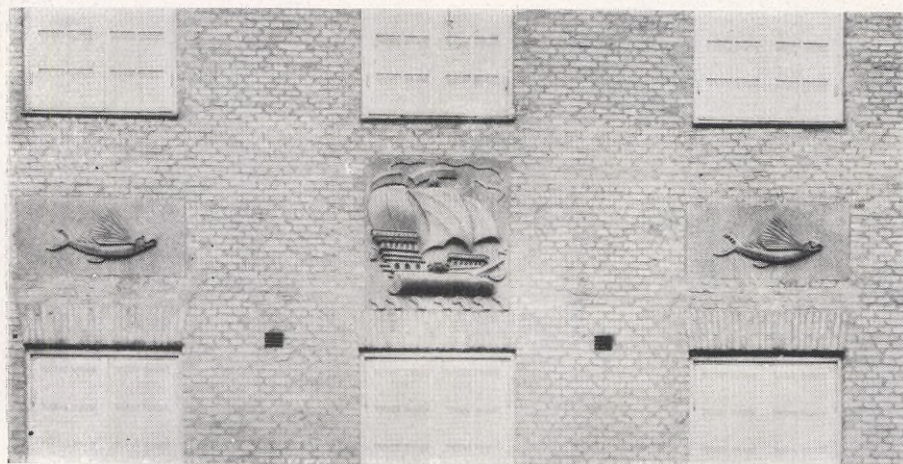
Sjöhästen — ett med bredd, humor och fantasifull linjeföring uppbyggt havsvidunder, som vid entréns vänstra trappavsats skall vända sin genomträngande blick mot besökaren. Som pendant till denna skulptur har konstnärinnan ett andra och ännu så länge på kavaletten i hennes atelier stående havsvidunder — *Valrossen* — en ypperlig skapelse, som ger ett nytt eklatant bevis på den måttfulla säkerhet varmed denna skulpttris arbetar med monumentala former, och varav H. 8. D. satts i tillfälle att taga en samtidig bild. Båda skulpturerna komma efter den kortare studieresa till Italien, som fröken Fridman i dagarna står beredd att företaga, att utbyggas i svart, mattpolerad granit för att därpå resas å avsedd plats i Atlanticas byggnad.

Modeller i gips och lera till skulpturer för Försäkrings a.-b. Atlantica, Göteborg.

VALROSSEN.

Vidst. bild: RELIEFER Å FÖRSÄKRINGS A.-B. ATLANTICAS HUS I GÖTEBORG.

Till bild å sid. 304.
En egendomlig sjöolycka inträffade natten till den 28 jan. i södra farleden till Göteborg, i det att ångf. "Malmö" fick stark slagsida vattenfylldes och sjönk i närheten av Rättarens fyr. Besättningen gick i båtarne och nådde land. Angående orsaken till olyckan gissar man på att något rör sprungit ombord på ångaren, vilken därigenom vattenfylts.
"Malmö", som tillhörde Malmö Nya ångbåtsbolag, mätte 538 bruttotons o. var byggd i Lübeck 1897.

Efter fotografen. **RUDOLPH VON NADOLNY.** Klische: Bengt Silfverparre. *Nytaget porträtt av Tyska Republikens nye minister i Stockholm.*

EN MÄRKLIG FOTOGRAFI AV DE TVÅ ANTAGONISTERNA. NUVARANDE RIKSFINANSMINISTERN ERZBERGER (t.v.) och FÖRUTVARANDE VICE RIKSKANSLÄRN D:R HELFFERICH. *Polen tagen 1917.*

TYSKA RIKSBANKEN INLOSER MARK I SILVER OCH GULD med sedlar till M 6.50 för en silvermark och M. 250 för 20 Mark i guld. Därunder: Säkerhetspolisen häktar en person som utanför Riksbanken försökte köpa upp silver- och guldmynnten till resp. M. 8 och M. 350.

En politisk rättgång av den mest uppseendeväckande natur pågår sedan den 19 januari i Berlin och omfattas av den tyska allmänheten med det lidelsefullaste intresse.

D:r Helfferich, känd från sin finansminister- och vicekanslärstid, riktade i somras i en rad artiklar, införda i "Kreuzzeitung", de våldsammaste angrepp mot riksfinansministern Erzberger med hänsyn till dennes

Forts. å sid. 303.

Efter fotos.

Klische: Bengt Silfverparre.

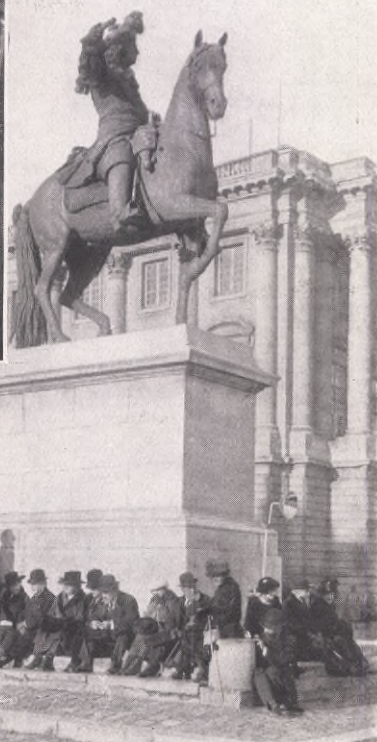

M:R PAUL DESCHANEL. *Det senaste porträttet av Franska republikens nyvalde president, taget å hans ämbetsrum som Deputeradekammarens president.*

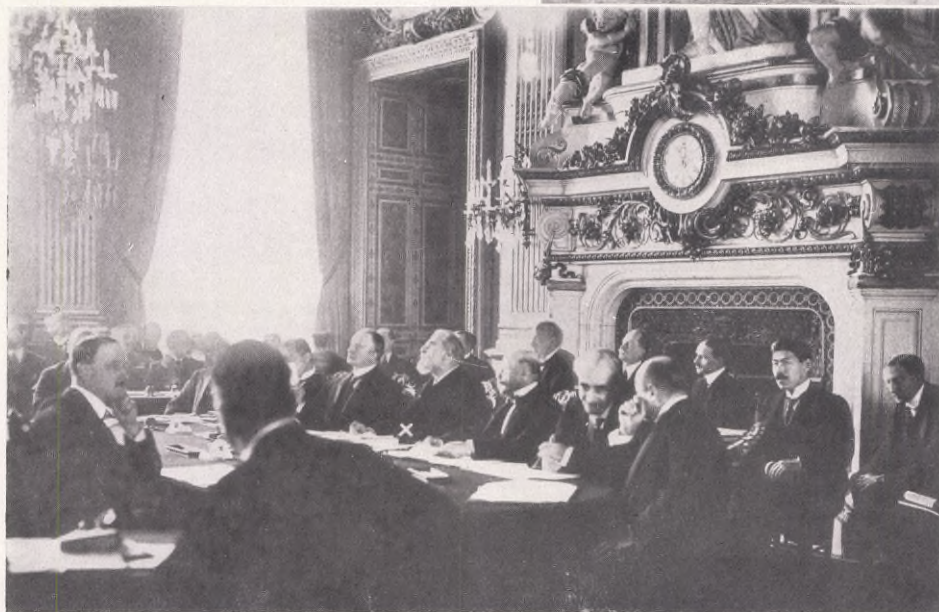
Text till portr. å sid. 300.

Den första fredskonferensen, vars arbete avslutades i och med ratifikationsdokumentens utväxling mellan ententemakterna och Tyskland den 10 jan., avlöstes omedelbart av *den andra fredskonferensen*, på vars lott det faller att föra vidare och fullborda det påbörjade fredsverket. Samtidigt härmed har det förutvarande Högsta rådet trätt tillbaka och ersatts av *Ambassadörernas råd* bakom vilket dock som den i egentlig mening beslutande myndigheten står *Regeringschefernas råd*. Presidenskapet inom Ambassadörernas råd har över-

lämnats till Frankrikes representant *M. Paléologue*, vilken även har säte och stämma i andra fredskonferensen såsom en av de franska delegerade. *M. Paléologue*, som under kriget var fransk ambassadör vid ryska hovet och anses som en utomordentligt god kännare av ryska förhållanden,

I AVAKTAN Å UTGÅNGEN AV PRESIDENTVALET i Versailles den 17 januari. Väntande vid Ludvig XIV staty å borggården.

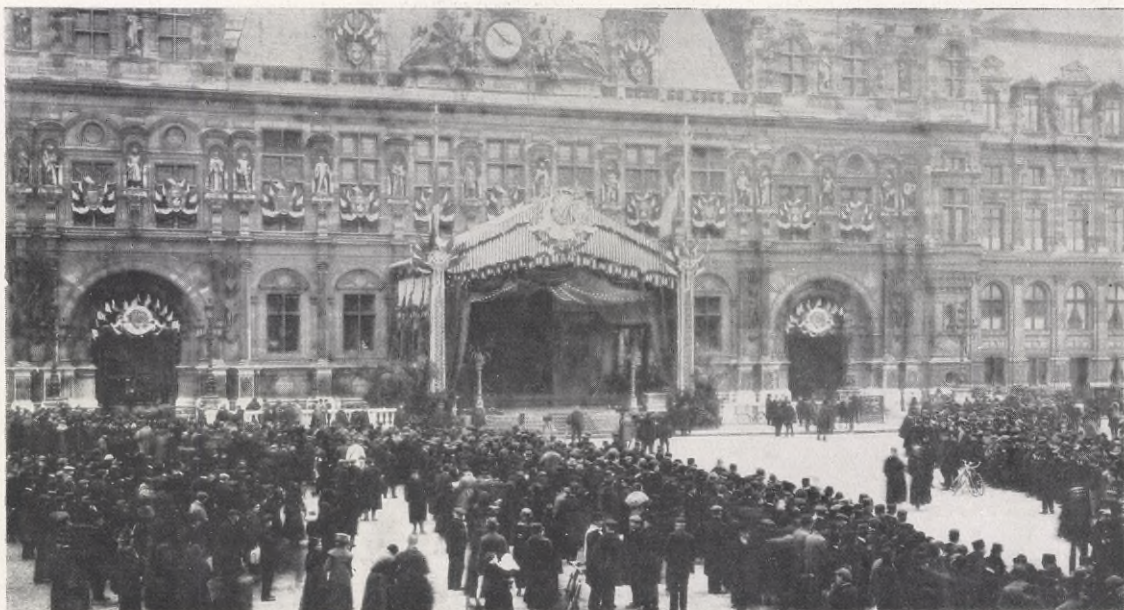
Efter fotografier.

FÖRSTA SAMMANTRÄDET INOM NATIONERNAS FÖRBUND i Klocksa'len i Franska Uvrikesministeriet. I mitten Förbundets president M.r Leon Bourgeois (X), t. h. om honom lord Curzon och t. v. M.r Ferraris.

Kliché: Ernst Silfverssparre.

väntas komma att öva starkt inflytande på ententens ryska politik i nära anslutning till de franska önskemålen vilka, som bekant, i icke oväsentlig grad skilja sig från de engelska synpunkterna.

Allt
medarbetare
I Hvar 8 Dag!

DEN OFFICIELLA MOTTAGNINGEN I PARIS STADSHUS AV SENATORER OCH DEPUTERADE FRÅN ELSASS-LOTHRINGEN D. 20 JANUARI: Överst: Framför stadshuset Därunder: Under mottagningshögtidligheten. Främst fr. v: Marskalk Foch, den nye konseljpresidenten Millerand, Léon Bourgeois, presidenterna Poincaré och Deschanel, arbetsministern Jourdain och marskalk Pétain.

Bild t. v: M:ME BARTET, DEN BERÖMDA SKÅDESPELERSKAN VID COMÉDIE FRANCAISE, har nu lämnat scenen och därvid dekorerats med Hederslegionen Till hennes ära gavs en dejeuner vid vilken den nye presidenten presiderade. Vid m:me Bartets sida m:r Deschanel.

Bild t. h.: M:R FRANCOIS MAR-SAL, FRANKRIKES NYE FINANS-MINISTER.

Efter fotografi.

Kliché: Bengt Sjöfrögarr.

kvinnliga fäktklubb hava som fäktinstruktör engarerat den franske fäktmästaren *M. Merloz*, vilken redan anlänt till Stockholm och upptagit sitt arbete inom de ifrågasvarande sammanslutningarne. *M. Merloz*, som tidigare under åtta år varit fäktmästare i Paris och sju år i London, är en synnerligen framstående ka-

TYSKLAND UTLÄM-
NAR HÄSTAR OCH
UNGBOSKAP TILL
ENTENTEN I ENLIG-
HET MED FREDS-
VILLKOREN.

*Djurmönstringen börjar
den 20 januari.*

Efter fotografier.

Kliché: Kem. A.-B. Bildt Silfverparre, Sthlm—Gbg.

Till bild å sid. 291

Föreningen för fäkt-
konstens främjande
och Stockholms

pacitet inom sitt fack. Hans skicklighet som instruktör har under den tid han varit verksam i Stockholm tillvunnit honom det livligaste erkännande av de för fäktkonsten intresserade kretsarna.

*

En hel gata i Rotterdam försvinner. En egendomlig händelse inträffade den 18 januari i Rotterdam, i det "Steiger", en pittoresk gata i stadens centrum, löpande utmed en kanal, plötsligt rasade på en sträcka av 100 meter och försvann under vattnet i kanalen. Husen utefter kanalen kommo efter raset i stark lutning mot denna och ett flertal husras befaras. Anledningen till raset tillskrives det hastiga utflödet efter en veckas ovanligt högt vattenstånd.

*

Till bild å sid. 293.

Kungl. Myntverket skall i dagarna börja prägling av nya guldhemnor till ett belopp av 500,000 kronor. Sedan 1902, då en sats guldjugukronor framställdes, har ingen prägling av guldmynt ägt rum i Sverige och sista präglingen av femkronor skedde år 1901. Skissen till de mynt, som nu äro under tillverkning har uppgjorts av medaljgravören, professor Erik Lindberg och vederbörligen godkänts av Konungen.

ETT MÄRKLIGT GATURAS I ROTTERDAM.

Efter fotografi.

1. ENGELSKE AMIRALEN J. M. DE ROBECK, överbefälhavare över de allierade maktens krigsfartyg under aktionen i Svarta havet.

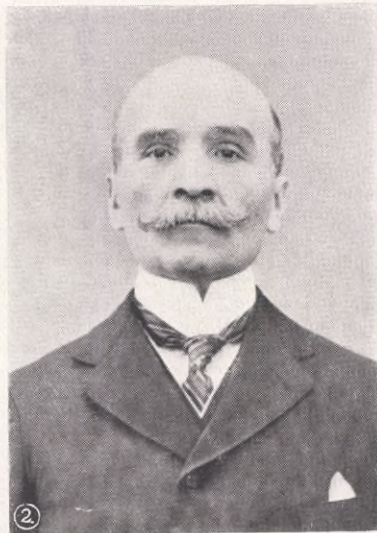
taget, varmed åsyftades intet mindre än Konstantinopels erövring, misslyckades och ententen såg sig nödsakad att draga tillbaka de landsatta trupperna. Den utomordentligt farliga embarkeringen fullbordades lyckligt under skydd av en engelsk flotta, vilken stod under befäl av amiralerna Hamilton och de Robeck.

Amiral de Robeck är av svensk härstamning såsom varande sonsons son

Engelska regeringen har med anledning av de militära framgångar sovjetregeringen under den senaste tiden vunnit i Syd Ryssland sett sig nödsakad att vidtaga vissa defensiva åtgärder för att skydda sina intressen i de intill södra Ryssland gränsande områdena. Ett led i denna aktion är avsändandet av den engelska Medelhavsflottan till Svarta havet. Eskadern står, i samverkan med de allierade flottorna, under befäl av amiralen sir John Michael de Robeck, ett namn känt från de sjöstrider som under krigets tidigare skede utkämpades i samband med ententens besättande av Gallipolihalvön. Före-

5. THOMAS EDISON PÅ BESÖK I NEWYORK efter två år sedan senaste besöket. Beser den brons-tavla som 1917 uppsattes å huset n:r 267 Pearl Street på 35-årsdagen av elektriska ljusets införande i Newyork.

Efter fotografi.

Efter fotografi.

2 M:R PALEOLOGUE, förutvarande fransk ambassadör i Petrograd, president i "Ambassadörernas råd." Text å sid 297.

till en på sin tid till England överflyttad svensk, Johan Henrik Fock, major vid Västgöta regemente, Major Fock, som efter sin överflyttning till England, antog namnet Robeck efter fädernegården, det stora godset Råbäck på Kinnekulle i Skaraborgs län, ingick giftermål med en irländska Ann Fitz Patrick och ernådde genom denna förbindelse en hög social ställning.

Efter fotografi.

3. D:R MAYER-KAUFBEUREN, förutvarande tysk riksfinansminister, nyutnämnd chargé d'affaires i Paris.

Efter fotografi.

4. M:R DE MARCILLY, Nyutnämnd fransk chargé d'affaires i Berlin.

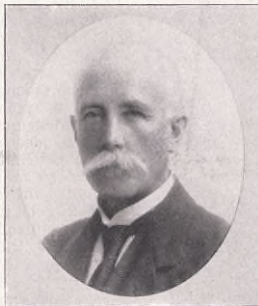
VECKANS PORTRÄTTGALLERI

O. MARTINSON.
Kontr.-prost. Kyrkoherde.
Brattfors. — 85 år 6 febr.

P. E. J. N. WERMING.
Arkitekt — Stockholm
80 år 10 febr.*

K. A. G. OLIVECRONA.
Häradshövding — Uppsala.
60 år 10 febr.*

K. M. G. SIEGBAHN.
Nytjänst Professor v.
Lunds Univ.*

T. V. DIEÐEN.
Godsägare. V. Häradshövding.
Karlslund. — 75 år 8 febr.

L. FAXÉ.
Grosshandlande. — Malmö.
70 år 5 febr.*

C. H. K. WRANGEL.
Friherre Godsägare — Säby.
60 år 4 febr.*

L. L. FRIES.
Godsägare. — Marieberg.
60 år 5 febr.

G. M. SJÖBECK.
F. d. Postmästare. — Visby.
75 år 4 febr.

F. J. ZETHRIN.
F. d. Bankdirektör. — Jönköping.
— 70 år 6 febr.*

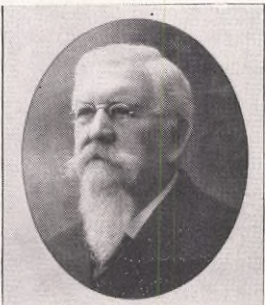
J. G. V. LILJENSTRÖM.
Apotekare — Stockholm.
60 år 5 febr.

H. LINDMARK.
Fru — Stockholm.
60 år 21 jan*

C. E. HYGRELL †.
Rådman. — Kristinehamn.
F. 31. † 16 jan.*

E. G. A. DANCKWARDT-LILJESTRÖM †.
Dir. Godsäg Solberga. — F. 39. † 19 jan*

A. G. T. LETTSTRÖM †.
F. d. Bankdirektör. — Stockholm. — F. 43. † 24 jan.*

K. O. E. KJELLGREN †.
Brukspatron. — Reijmyre.
F. 61. † 16 jan.*

* Data å nästa sida.

SVENSKA HANDELSKAMMARENS I NEW-YORK BANKETT å hote i Astor den 6 december.

Indiens främsta skaldinna *m:rs Sarajini Naidu* gästar f. n. Stockholm, dit hon inbjudits av Internationella kvinnoklubben och Humanistiska förbundet. Hon kommer från London, där hon som delegerad för de indiska kvinnorna deltagit i konferensen för hemuler till Indien och reser från Sverige till Norge, Danmark, Holland, Spanien, Japan och slutligen hem. Under sin resa kommer

Kl. 12. Ernst Silfverstens.

PER WERMING. Utg. fr. Konstakad. arkitekturskola 67; privat. ark. i Stockh. 67-75, stadsbyggn. i Stockholm 75-06.

AXEL OLIVECRONA. Stud. 78, jur. utr. kand. 84, v. hvd 86, häradshöv. i Uppsala l. mell. d. ms. 1900. Ledare av jurid. fakult. i Uppsala prakt. kurs. 09-16. Sakkunnig i Just.-dep. i utredn. o. försl. ang. förmyndersk. förvalt. 10-11, f. utredn. ang. domhav. rättsbild. biträdens ställ. 12. Stadsfullm. i Uppsala 07-18; ordf. i stadens egnamststyr., i styr. f. arb. förmedl.; v. ordf. i styr. na f. stadens lärl.- o. yrkesskolor samt tekn. aftonsk.

MANNE SIEGBAHN. F. 86, stud. 05, fil. llc. 10, til. dir. 11, doc. i fysik i Lund s. å., ff. prof. där 15, i dagarne utn. t. professor i fysik där.

LORENS FAXE. Deleg. i förman Ad. Faxe & Söner i Malmö. Styr.-led. i Skand. kred. a.-b., Manufaktur a.-b. i Malmö; ordf. i styr. na f. Malmö hand.-gymnasiam, Handelsklassens understöds stift; Kockens jernv.-a.-b., Margarin-a.-b., Zenith, Skån. teckn.-a.-b., Konga a.-b., Hultmans choklad & konfektfabr.-a.-b., a.-b. Jernverksmagasin.

HERMAN WRANGEL. Prakt. som jordbr. o. arrendator av Hesselbyholm; inneh. Säby o. Edeby fideikommisslegend. i Södermanl. l. Ordf. i komm.-st. o. nmd sdn 01, v. ordf. i fattigv. styr. 01-17.

FREDRIK ZETHRIN. Efter avg. fr. Schartaus hand.-inst. i Stockh. tj. man i Stockh. e. bank 68-83. Verkst. dir. i Smål. e. bank 83-14. Stadsfullm. i Jönköping 93-10, led. av hamndir. 89-06.

HANNA LINDMARK. Öppn. hushållsskola i Östersund på 90-talet o. har öppnat och innehaft skolor i Norrköping, Linköping o. Örebro tills hon 12 flyttade t. Stockholm o. där öppn. den bekanta o. ansedda Margaretskolan med filialer å olika platser i staden med en betydande klientel bl. skolungd. o. affärsanst. a., vartill komma försäljningsbutiker.

CARL HYGRELL †. Inneh. bokhandel i Kristinehamn 62-04. V. rådmän där 78, rådmän sdn 89. Led. av drätselk. 68-89, av stadsfullm. 70-82. På sin tid storm. i W. 6.

AXEL DANCKWARDT-LILLIESTRÖM †. Stud. 59. Inneh. Sörby o. Solberga fideikommiss. egend. Led. av Österg. l. hushålln. sällsk. förvalt. utsk. 84-99. Led. av Ridderk. o. Adeln 65-66, led. av Riksd. F. K. 98-03. På sin tid led. av landstinget. Verkst. dir. i Östg. hyp.-fören., Vitfolka här. sparb., Österg. l. brandst.-bol.

GUSTAF LETTSTRÖM †. Anst. i Stockh. e. bank 62, kassadir. där 74-92. Styr.-led. i Stockh. stads sparb. 03, kassadir. där 10-16. Under många år kassaförvalt. i fören. f. blindas väl samt styr.-led. i Sv. sjuksköt. allm. pens.-fören.

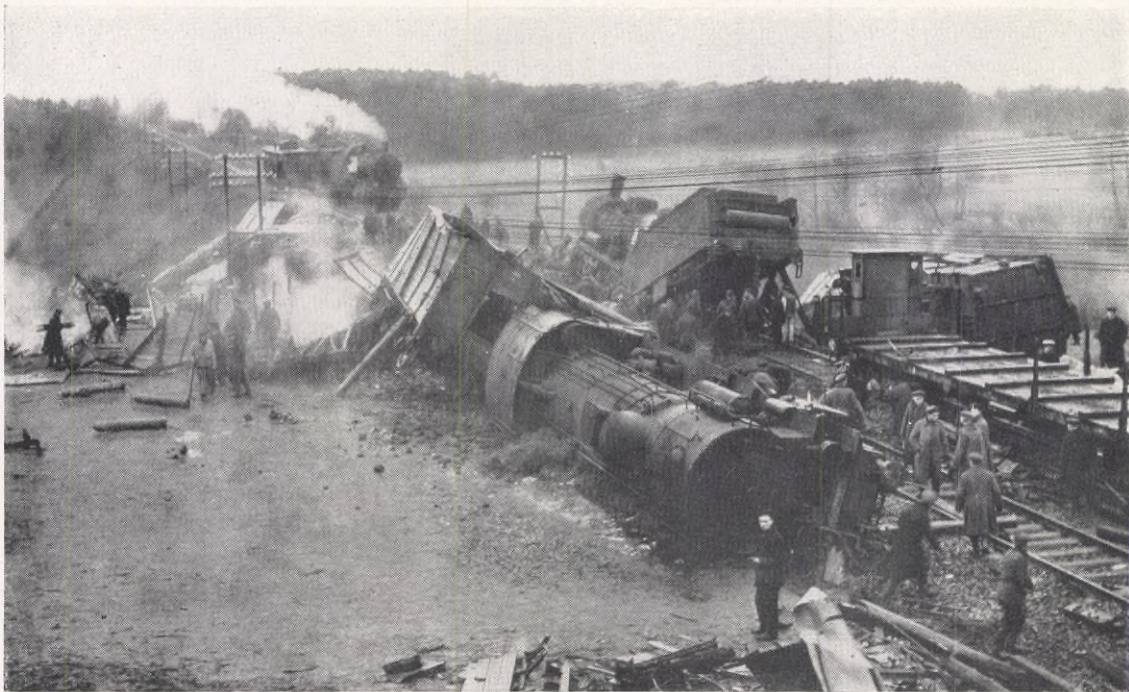
OTTO KJELLGREN †. Efter kontorsanställn. i Göteborg anst. v. Reljmyre glasbruk som bruksförvalt. Bygde Gryts glasbruk 87 o. drev det t. 04 då det nedbrann. Bodde därefter å Brejmyre nära Reljmyre. Inneh. en del kommunala uppdrag.

Lyxupplagan av N:r 18 har genom förbiseende vid Göteborgs Postkontor expedierats ibland den vanliga upplagan. Då dessa exemplar sålunda med sannolikhet blivit spridda på olika platser inom landet är det lika omöjligt åter-schaffen dem som att trycka ny upplaga. Till prenumeranter å *Lyxupplagan* måste därför ifrågasvarande nr utgå med vanliga upplagens exemplar.
Exp. av H. 8. D.

hon att på skilda platser föreläsa över Indiens sociala frågor, för vilka hon är utomordentligt varmt intresserad, och vilka hon ägnat ett ingående studium. De föredrag hon i Stockholm hållit över dessa ämnen hava väckt stor uppmärksamhet. Mrs Naidu tillhör den högsta av de hinduiska kasterna, bramankasten, och hennes släkt, vars anor gå oöverskådligt långt tillbaka i tiden räknar som medlemmar ett stort antal bemärkta vetenskapsmän. Hon är själv högt bildad och har bedrivit universitetsstudier såväl i hemlandet som i England, Hon har framträtt som skaldinna även på engelska språket, och har som ett erkännande av sin litterära verksamhet upptagits som medlem i Royal Society of Literature.

M:RS SARAJINI NAIDU, Indiens främsta skaldinna på besök i Stockholm. Efter porträt.

JÄRNVÄGSOLYCKA V'D SCHNEIDEMÜHL ratten mellan den 19—20 januari, därvid 18 personer dödades och 20 svårt skadades. OLYCKSPLATSEN. — Efter fotografi.

En fruktansvärd tågolycka inträffade natten till den 20 jan. vid Schneidemühl i Tyskland, försäkrad av återkan å skenorna till en järnvägslinie, som ett godståg skulle passera. Skenorna hade lösskruvats och godståget löpte av spåret in på ett bredvid liggande spår. Strax därefter kom på samma spår ett passagerartåg från Königsberg till Berlin, vilket körde in i spillrorna av godståget och därvid välte omkull. Ett tjugotal personer dödades vid olyckan varjämte ett betydande antal blev svårt skadade.

Till illustr. å sid. 293.

Som ett egendomligare fall kan man beteckna att i vårt land samtidigt framkommit tvenne skulpturförslag, som fullkomligt omedvetna om varandra vid framträdandet visa en påfallande likhet om ej till utförande så till idénnehåll, nämligen skulptören Ragnar Gellerstedts förslag till fredsmonument i Stockholm och skulptrisen Sigrid Fridmans förslag till monumentalt utsmyckning av Järntorget i Göteborg. I båda fallen synes en på jordgloben stående fackelbärande man, i den Gellerstedtska skissen uppbyren av ett högt postament, i fröken Fridmans däremot av en smäcker kolonn. Rörande den senare skissen var den samma ej ämnad att offentliggöras förrän i samband med arkitekt H. Jahnkes förslag till ett nytt Järntorg, men på grund av likheten mellan de båda skulpturverken har hon, efter offentliggörandet av hr Gellerstedts arbete, genom ett omedelbart framträdande önskat betona självständigheten i sin egen skapelse.

Till bild å sid. 304.

En fasansfull eldsolycka, vilken krävde tre människoliv, inträffade den 27 jan. i Jönköping. I en lägenhet i huset Båtsmansbacken nr 16, vilken beboddes av en arbetarfamilj Möller, befunno sig på aftonen nämnda dag de tre minderåriga barnen för en stund ensamma och torde därunder ha kommit att slå omkull en brinnande fotogenlampa. Lägenheten stod i samma ögonblick i ljusan låga, och när brandsoldaterna, efter eldens släckning, lyckades komma in till barnen, voro dessa så svårt brända, att de inom kort avgingo med döden.

Forts. fr. sid. 292.

helt viga sig åt schackgudinnan. Hans hittills uppnådda resultat mot Rubinstein, tyder på att han är en värdig motståndare, och på god väg att bli en mästare av högsta rang. Och kan han lyckas att stå sig i kampen, eller kanske till och med besegra Rubinstein så kommer hans aktier givetvis att stiga högst väsentligt.

Där uppe i Göteborgs schacksällskaps lokaler i Valand pågår varje afton det tysta enviget. Mästarne hava sitt rum för sig och få ej störas, och där sitta de på var sin sida om det rutade brädet, tysta som egyptens präster, och kombinera och göra sina beräkningar. Den enförmiga tystnaden störes endast av kontrollurens tickande, ty betänketiden är begränsad. Då och då kan det hända att den ene eller den andre av dem stiger upp och gör ett slag i rummet, samt på stående fot överblickar ställningen, men det är endast en kort minut, och sedan sitta de åter vaggande fram och tillbaka eller stödjande huvudet i handen fördjupade i spelet.

Men i salen därutänför är det så mycket livligare. Där äro församlade en mäng schackintresserade, som med spännt intresse på

det stora demonstrationsbrädet följa spelets gång, diskuterande de olika ställningarna, och uttömmande sig i gissningar om vad som skall komma närmast samt om utsikterna för den ene eller den andre o. s. v.

Men mästarne därinne låta sig icke störas därav, de sitta alltjämt fördjupade i sina kombinationer, och glömma därför både tid och rum. Och då det som här gäller vederbörandes renommé, och därtill ett ganska betydande penningpris, så kan ingen föränka dem att de sätta in hela sin tankekraft därpå.

Matchen omlottar 12 partier, och då detta skrives ha 10 spelats med lika resultat eller 5 p. vardera.

Forts. ir. sid. 296.

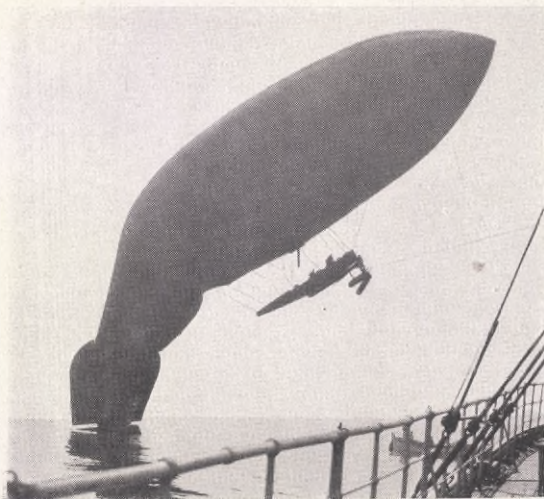
politiska åtgöranden, rikshushållning och personliga förhållanden. Dessa artiklar samlades sedan i en från trycket utgiven broschyr, betitlad "Bort med Erzberger".

Hefferichs anklagelser gingo ut på, att Erzberger fört en för landet fördärlig, vacklande politik, medelst vilken han skaffat sig otillbörliga personliga fördelar.

Under påtryckning av regeringen såg sig Erzberger slutligen nödsakad att anhängiggöra rättegång mot Hefferich. Denne står sålunda som anklagad, vilket icke hindrar, att hans försvarstal, som sträckt sig över flera sammanträden, tagit form av ett utomordentligt våldsamt angrepp mot Erzberger, vars bemötande av de svåra anklagelserna varit påfallande matt. Vilken utgång processen kommer att få är omöjligt att förutspå. En icke obetydlig del av de avlagda vittnesmålen synas hava gått Erzberger emot. Den honom närstående prässen vill dock göra gällande, att Hefferichs fälttåg redan är förlorat.

I samband med rättegångens förövade en ung student, Hirschfeld, den 26 jan. ett revolverattentat mot Erzberger, som erhöi ett farligt skott i skuldran. Attentatorn, vilken åhört rättegångsförhandlingarne, och därunder bibringats uppfattningen, att Erzberger vore en för fäderneslandet farlig person, hade ansett det som en patriotisk plikt att rödja honom ur vägen.

INNEHÅLL: Skådespelaren Nils Personne (biografi och helsidesporträtt). — Minnesutställning efter Gösta Sandels på Göteborgs museum. — Arbeten av bildhuggarinnan Sigrid Fridman. Tagores "Posthuset" på Lorensbergsteatern i Göteborg. — Första sammanträdet i Nationernas förbund. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans porträttgalleri.

DET AV DEN SVENSKA ÅNGAREN SKAGERN I JULI 1918 PÅ ATLANTEN RADDADE AMERIKANSKA LUFTSKEPPET MED DESS TRE FLYGARE Överst t. v.: LUFTSKEPPET UN JSÄTTES; t. h. FÖRES OMBORD Å SKAGERN. Därunder. DE TRE AMERIKANSKA FLYGARNE. — Efter fotos.

DEN ENDE RÄDDADE FRÅN ANG. "MARCONA" (t. v.) OCH HANS SVENSKA RÄT DARE. Amatörfoto. A. C. Westlund, Varberg

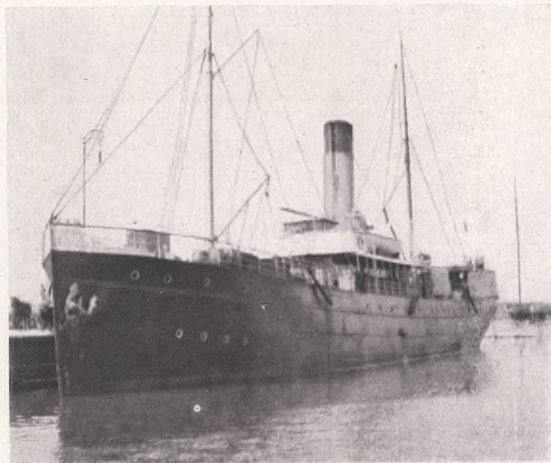
Ovanstående bilder återgiva en händelse, vilken ehuru av gammalt datum — den tilldrog sig i slutet av juli 1918 — först nu, sedan krigscensuren suspenderats, blivit bekant. Vid nämnda tidpunkt observerade man en dag ombord å den svenske ångaren "Skagern", vilken befann sig ute på Atlanten på resa från Australien till Sverige, ett luftskepp, vilket med sin ena del vilade på vattnet, under det den andra delen tillika med gondolen, i vilken tre passagerare befann sig, ännu höll sig uppe i luften. Befälhavaren på "Skagern", kapten Bror Rundberg, lyckades efter mycket arbete bärga såväl passagerarne som själva luftskeppet.

De räddade, till nationaliteten amerikanske, berättade, att de stigit upp med luftskeppet från Naval air station i Chattam och anträtt en spaningsfärd ut över havet efter tyska u-båtar. Plötsligt hade höjdrordret blivit obrukbart och luftskeppet hade kört med nosen ned mot vattenytan. Sedan denna nåtts hade luftskeppet blivit stående på ända, krånglande svårt för vinden. Situationen för de ombordvarande tre flygarne var fruktansvärd och syntes hopplös. Efter tre dygns förlopp kom dock räddningen genom den svenske ångaren.

Söndagen den 18 januari kl. 1 på natten strandade under storm vid Nidingarne amerikanske ångaren Marcona, (5,400 tons). Fartyget förläste och 49 man av besättningen, däruv 38 kineser, omkommo. Endast en man av besättningen, 23-årig styrmannen Alfred O. Morasso från Newyork, född i Gibraltar, räddades kl. 1/2 12 på fm. av kustroddaren David Olsson från Onsala. Den 25 jan. begrovs under högtidliga former, 17 av olyckans offer å Lindbergs kyrkogård, 2 ha jordfästas i Onsala, 6 i Värö, 1 i Åbo och 1 i Malmö.

DET HUS I JÖNKÖPING I VILKET TRE BARN BRÄNDES TILL DÖDS. — Foto. Holmgren, Jönköping Text å sid 303.

DEN I GÖTEBORGS SKÄRGÅRD FÖRLÄSTE ÅNGAREN "MALMÖ". Amatörfoto. A C Westlund, Varberg, Text å sid 295.

Eftertryck av text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angivande av källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller o villkorligt förbud.